МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Татарстан

Исполнительный комитет Пестречинского муниципального района

МБОУ "Тат.Ходяшевская СОШ"

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Руководитель МО	Заместитель директора по ВР	Директор школы
Галявеева Р.Х.	Ахметова Э.Ф.	Мифтахова Р.Р.
Протокол №1 от «28» 08 2025 г.	Протокол №1 от «28» 08 2025 г.	Приказ №74 от «29» 08 2025 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

курса внеурочной деятельности «Театр на татарском языке»

для обучающихся 1-4 класса

Составитель:Нурисламова Рузиля Миннуровна,

учитель начальных классов

село Татарское Ходяшево 2025

Аңлатма язуы

"Хәтердән башка йолалар, тәрбиядән башка рухи хәзинә, рухи хәзинәдән башка шәхес, ә шәхестән башка халык - тарихсыз"- дип әйтелә халыкта.

Бала күңелен ап-ак кәгазь белән чагыштыралар. Шул кәгазьгә ничек итеп матурлык, шәфкатьлелек бөртекләрен чәчәргә соң? Әлбәттә, әдәбият-сәнгать аша. Әдәбият, сәнгать белән кызыксынган, китапларны чын күңеленнән яратып укыган баланың белеме дә тирәнрәк, күңеле дә байрак була. Аның күркәм эшләр башкарырга омтылышы да көчәя.

Кешеләрнең үз- үзләрен тоту кагыйдәләр җыелмасын тәшкил итүче сөйләм этикеты халыкның мәдәнилек дәрәҗәсен билгели торган иң мөһим өлешләрнең берсе булып тора. Сүз сәнгате - халык байлыгы, ул аның тормышы, кызыксынулары, теләкләренә бәйле. Сәнгать, әдәбият телдән башка үсә алмый, чөнки тел – аралашу чарасы, көрәш коралы.

Безнең илдә һәр милләт кешесе үз телендә белем алырга, җәмәгать оешмаларында сөйләшүләр алып барырга һәм җыелышларда үз телендә чыгыш ясарга хокуклы. Тел – милләт байлыгы. Тел булмаса, милләт тә юк.

Бу түгәрәк укучыларның артистлык сәләтен, сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен, логик фикерләүләрен үстерү максатыннан чыгып оештырыла. “Драма” түгәрәге, исеменнән үк күренгәнчә, театр, сәнгать, җыр-бию яратучы укучыларны туплый. Бу түгәрәк, шулай ук, сәхнә серләренә төшенү, кулдан матур киемнәр әзерләү һәм зәвыклы киенү, тамашачылар алдында үз-үзеңне тотарга өйрәнү бурычларын үз эченә ала.

Түгәрәктә сәләтле балалар белән күмәкләп һәм индивидуаль эшләү урын ала. “Битлек” драма түгәрәге берләшмәсенә 7 -10 яшьлек укучылар туплана. Дәрес атнага 1 сәгатьтән елга 34 сәгать үткәрелә.

Максат:

Шәхес формалаштыруга юнәлтелгән технология аша укучыларда әдәбият-сәнгатькә мәхәббәт тәрбияләп, иҗади үсеш булдыру.

Бурычлар:

- укучыларны түгәрәк эшенә җәлеп итү, театр сәнгате белән кызыксыну уяту;
- сәнгать әсәрләренә мәхәббәт уяту;
- укучыларның артистлык сәләтен, иҗади талантларын күрә, уңышларга дәрт уята алуга ирешү;
- сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен үстерү. сөйләгән чакта җаваплылык хисе тоярга, авазларны аңлаешлы итеп әйтергә өйрәтү;
- әдәби сөйләм кагыйдәләрен төшендерү, сүзне ничек әйтергә икәнен аңлату, әдәби әсәрне матур итеп укырга, дөрес аңларга, нык үзләштерергә әзерләү;
- халкыбызның милли традицияләре турындагы күзаллауны ныгыту;
- телебезнең матурлыгын күреп яратырга өйрәтү.

Түгәрәкнең юнәлеше:

- балаларның эстетик зәвыгын, иҗади фантазияләрен үстерү;
- балаларны традицияләребезгә нигезләнгән үзара аралашу культурасына өйрәтү;
- балаларның милли телен баету, туган ягыбызның гореф-гадәтләренә карата кызыксыну уяту, мәхәббәт тәрбияләү;
- сәләтле балаларны ачыклау.

Көтелгән нәтиҗәләр һәм аларны тикшерү төрләре:

- уку елы ахырына матур итеп шигырь, әкият сөйләүләренә аларны сәхнәләштерергә өйрәнүләренә ирешергә;
- үз-үзләрен сәхнәдә матур, иркен итеп тота белүләренә ирешергә;
- укытучылар бәйрәме көнендә чыгыш әзерләргә;
- яңа елга әкият-тамашалар сәхнәләштерергә;
- 8 март һәм 23 февраль “Туган тел”, “Нәүрүз” бәйрәмнәрендә чыгыш ясарга;
- Г.Тукай туган көнендә катнашырга,
- милли уеннар, биюләр, җырлар, нәфис сүз белән сәхнәдә чыгыш ясарга, концерт номерлары башкарырга.

Уку елы ахырында укучылар белергэ тиеш :

1. Театр сәнгате, аның төп үзенчәлеге.
2. Татар театр сәнгате, аның тәүге адымнары, формалашу чоры, үткән юлы.
3. Милли театрыбыз, аның беренче карлыгачлары (Язучы-драматурглары, артист-актерлары, режиссерлары).
4. Драма жанрлары.
5. Классик драма әсәрләре, классик драматурглар ижаты.
6. Актерлык бурычы, образга керү һәм тоемлап сөйләү.
7. Режиссер курсэәтмәләрен аңлый, үти белү.
8. Мәдәниятне анңый белүче, иҗади талантлы, әхлак сыйфатларына ия кеше булу.

Укучы эшли, башкара белергэ тиеш :

1. Театр сәнгатен башка сәнгать төрләреннән аера;
2. Татар театры тарихы, үткән юлы белән таныш;
3. Сәнгатьле сөйли, образга керә белергә;
4. Актерлык талантына ия булырга;
5. Иҗади һәм мөстәкыйль, үз киңәшләрен башкаларга да бирә ала;
6. Драма төрләрен аера, классик әсәрләрне аңлый.
7. Сәхнә тормышы белән таныш, башка милләт театрлары белән дә кызыксына.

Программа эчтәлеге

1.Кереш

Кереш дәрес. Укучыларны туплау, түгәрәкнең эш планы таныштыру. Инструктаж үткәрү.

2 Яшь артистлар булырга әзерләнүне дәвам итү

Юбиляр балалар язучыларының шигырьләре белән танышуны дәвам итү.Укучыларның сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен үстерү. Сәхнә серләренә өйрәнү. Киенү-бизәнү осталыгы турында сөйләшү, сәхнәдә нәфис сүз белән чыгышлар карау.

3. Сәхнә

Балалар язучыларының сәхнә әсәрләре белән танышу. Ул әсәрләрнең кайберләрен сәхнәдә кую. Бәйрәмнәрдә чыгыш ясау.

4. Сәламәт тәндә-сәламәт акыл

"Сәламәтлек театры" әзерләү һәм чыгыш ясау.

5 "Мәктәп йолдызлары" – иң матур чыгыш ясаучыны билгеләү

Юбиляр балалар язучыларының шигырьләрен, ул шигырьләргә язылган җырларны тыңлау. Иң матур җырларны , шигырьләрне өйрәнү, сәхнәдә башкарырга әзерләнү. Җырга карата киемнәр сайлау.

6 Тамчы-шоу

Балалар язучылары турында "Тамчы-шоу" оештыру

7. Йомгаклау Түгәрәк эшенә анализ, йомгак.

Уку – укыту тематик планы

№	Темасы	Сәгать саны	Теория	Практика
1	Укучыларны туплау. Түгәрәкнең эш планы белән таныштыру. Инструктаж үткәрү.	1	1	
2	Оештыру эшләре. Түгәрәк әгъзаларының бурычлары.	1	1	
3	Сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен үстерү.	1	0,5	0,5
4	Сәхнә теленең тормыштагы гади телдән аермасы. Хәрәкәтләр, мимика һәм гәүдә тотышы нәрсәләр турында сөйли?	1	1	
5	Сәхнә өчен куелган уеннарны өйрәнү	1	0,5	0,5
6	Сәхнә серләренә өйрәнү. Видеоязмалар карау.	1	1	
7	Киенү-бизәнү осталыгы. Декорациянең роле.	1	0,5	0,5
8	Сәнгатьле уку буенча эш.	1		1
9	А.Алишның “Сертотмас урдәк” әкиятенең эчтәлеге белән танышу. Рольләргә бүлеп уку.	1	0,5	0,5
10	Театрны кабатлау. Хәрәкәтләр. Музыка.	7	2	5
11	Киемнәр әзерләү. Сәхнәдә чыгыш ясауга әзерлек.	3	1	2
12	Сәхнәгә кую.	2		2
13	Татар халык бәйрәмнәре.	1		1
14	Йола бәйрәмнәре.	1		1
15	“Сәламәтлек театры” әзерләү һәм чыгыш ясау.	6	2	4
16	Данлыклы шәхесләребез Районнан чыккан язучылар һәм сәнгать әһелләре белән таныштыру.	2	1	1
22	Татар халык шагыйре Г.Тукайның шигырьләрен уку, сәнгатьле уку күнекмәләрен үстерү.	1	1	1
23	Районыбыз музеена сәяхәт	1		
24	Эшләгән эшләргә анализ, нәтиҗә.	1		

Календарь -тематик план

№	Темасы	Сәг. саны	Үткәрү вакыты		Искәрмә
			план	факт	
1	Укучыларны туплау. Түгәрәкнең эш планы белән таныштыру. Инструктаж үткәрү.	1			
2	Оештыру эшләре. Түгәрәк әгъзаларының бурычлары.	1			
3	Сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен үстерү.	1			
4	Сәхнә теленең тормыштагы гади телдән аермасы. Хәрәкәтләр, мимика һәм гәүдә тотышы нәрсәләр турында сөйли?	1			
5	Сәхнә өчен куелган уеннарны өйрәнү	1			
6	Сәхнә серләренә өйрәнү. Видеоязмалар карау.	1			
7	Киенү-бизәнү осталыгы. Декорациянең роле.	1			
8	Сәнгатьле уку буенча эш.	1			
9	А.Алишның “Сертотмас урдәк” әкиятенең эчтәлеге белән танышу. Рольләргә бүле уку.	1			
10	Театрны кабатлау. Хәрәкәтләр. Музыка.	7			
11	Киемнәр әзерләү. Сәхнәдә чыгыш ясауга әзерлек.	3			
12	Сәхнәгә кую.	2			
13	Татар халык бәйрәмнәре.	2			
14	“Сәламәтлек театры” әзерләү һәм чыгыш ясау.	6			
15	Данлыклы шәхесләребез. Районнан чыккан язучылар һәм сәнгать әһелләре белән таныштыру.	2			
16	Татар халык шагыйре Г.Тукайның шигырьләрен уку, сәнгатьле уку күнекмәләрен үстерү	1			
17	Районыбыз музейларына сәяхәт	1			
18	Эшләгән эшләргә анализ, нәтиҗә. Йомгаклау.	1			
	Барысы	**34**			

Кулланылган әдәбият

1. Алиш А. “Хикәяләр һәм әкиятләр”, Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1991
2. Галиева Л.И., Баязитова Л.В. “Көч һәм рух тамырлары”Казан: “Мәгариф”, 2000
3. Зарипова Ф.Я.”Могҗизалы мәктәп сәхнәсе”, Казан: “Мәгариф”, 2003
4. Казыйханов В. “Әхлак дәресләре”, Яр Чаллы: “Иҗат”, 1998
5. Мазин И. “500 загадок для детей”, Москва: ООО “ТЦ Сфера”, 2003
6. Мөҗәһит “Акыллыга сүз әйттем”, Казан: “Мәгариф”, 2003
7. Лях В.И. “Физкультура – минем дустым”, Москва: “Просвещение”, 2001, Казан: “Тарих”, 2002
8. Рахимов И.И “Хищные птицы и совы Татарстана”, Казань: Татполиграф, 1999
9. Фәйзи Җ. “Халык җәүһәрләре-күңелем кыллары”, Татарстан китап нәшрияты, 1987
10. Халикова Р.Ш. “Раушан көзге”, Казан: “Мәгариф”, 1993
11. Шаехова Р.К. “Ступеньки к творчеству”, Казань: “мастер Лайн”, 2000
12. “Татар балалар фольклоры”, Казан: “Хәтер”, 2009
13. А. Алиш. “Сертотмас үрдәк”
14. Г.Тукай.”Кәҗә белән Сарык әкияте”